

การแก้ปัญหาสังคมตามแนวพุทธวิธี : กรณีปัญหายาเสพติด

พระครูปลัดจิตติชัย จิตติขโย,ดร.¹

บทนำ

สังคมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ผู้คนในสังคมมีการเบียดเบียนความสัมพันธ์ไปจากเดิม และสถาบันทางสังคมก็ทำหน้าที่ไม่ครบสมบูรณ์ สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้เกิดปัญหาสังคม ปัญหาสังคมไทยมีอยู่มากมาย ดังนี้

1.ปัญหายาเสพติด กำลังระบาดในหมู่เยาวชน ปัจจุบันนี้ประเทศไทยมีคนติดสิ่งเสพติดมากกว่าสองล้านคน ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเยาวชน สารเสพติดที่ระบาดในประเทศไทย เช่น ผีน กัญชา เฮโรอีน และแอมเฟตามีน ซึ่งในประเทศไทยมีแนวโน้มขยายตัวมากขึ้นด้วยมีการลักลอบนำเข้ามายังบริเวณชายแดนใต้และภาคเหนือของไทย

แนวทางการป้องกันและแก้ไข

1.1 ภาครัฐ จะต้องส่งเสริมมาตรการป้องกันยาเสพติด เช่น การให้ความรู้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาสิ่งเสพติดกับประชาชนอย่างทั่วถึง โดยวิธีต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสื่อทางโทรทัศน์ วิทยุ หรือผ่านหลักสูตรการสอนในสถานบันศึกษา นอกจากนี้ภาครัฐยังควรออกมาตรการเพื่อบำบัดรักษาให้ผู้ที่ติดสิ่งเสพติดหยุดเสพให้หนานที่สุดจนสามารถเลิกได้โดยเด็ดขาด ซึ่งเป็นการลดปัญหาความเดือนร้อนและยังสามารถการแพร่กระจายของสิ่งเสพติดได้

1.2 ภาคเอกชน ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการรณรงค์ช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติดให้ลดละเลิกการใช้สิ่งเสพติด รวมทั้งจัดกิจกรรมสันตทานต่างๆให้กับเยาวชนและผู้ที่เป็นกลุ่มเสี่ยงได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และห่างไกลจากยาเสพติด

1.3 ภาคประชาชน ให้ความร่วมมือกับภาครัฐในการสอดส่องดูแลไม่ให้เกิดการระบาดของสิ่งเสพติด โดยเฉพาะครอบครัวจะต้องให้ความรักและความอบอุ่นกับสมาชิกในครอบครัว โดยพ่อแม่ต้องถือว่าสิ่งนี้เป็นความรับผิดชอบต่อสังคมด้วย

ผลเสียของผู้ติดยาเสพติดให้โทษ

1. ผลเสียทางร่างกายและจิตใจ ร่างกายอ่อนเพลีย เบื่ออาหาร นอนไม่หลับ อารมณ์หงุดหงิด โกรธง่าย ฟุ้งซ่าน

2. ผลเสียทางสังคม ผู้ติดยาเสพติดไม่คำนึงถึงกฎระเบียบของสังคม ชอบละเมิดกฎระเบียบ ผู้ติดยาเสพติดเป็นที่รังเกียจของสังคม เป็นผู้ทำลายชื่อเสียงวงศ์ตระกูล

¹ อาจารย์ประจำ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา (น.ธ.เอก, ปวค., ศน.บ., ศศ.ม., Ph.D.)

3. ผลเสียทางเศรษฐกิจ ผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่อยู่ในวัยแรงงาน ติดยาเสพติดแล้วไม่ชอบทำงาน อ่อนแอ ทำให้สูญเสียแรงงาน การผลิตของประเทศลดลง รายได้ของประเทศลดลง นอกจากนั้นรัฐยังต้องสูญเสียงบประมาณจำนวนมากในการรักษาพยาบาลผู้ติดยาเสพติด²

หลักธรรมทางศาสนา

หลักธรรมพื้นฐานของศาสนาต่างๆ โดยส่วนใหญ่จะสอนให้ประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่เป็นประโยชน์และเป็นธรรม อันจะช่วย ยกกระดับภูมิธรรมของชีวิตให้สูงขึ้นอาทิ การรักษาศีล ๕ ในพุทธศาสนา เป็นต้น เพียงแต่จะต้อง ทำความเข้าใจเกี่ยวกับนัยยะอันละเอียดของแก่นสารแห่งหลักศาสนธรรมดังกล่าว จึงจักสามารถนำมาใช้เป็น เครื่องมือ แก้ปัญหาของชีวิตได้อย่างมีพลัง ไม่ใช่การประพฤติปฏิบัติอย่างเป็น "ศีลพัศุบาทาน" เท่านั้น

ตัวอย่างเช่น ในศีลข้อ ๕ ของพุทธศาสนาที่สอนให้เว้นขาดจากการเสพสุราเมรัย อันเป็นที่ตั้งของความประมาท มัวเมา ถ้าไม่ทำ ความเข้าใจเกี่ยวกับแก่นสารแห่งความหมายของคำว่า "สุราเมรัย" ให้ดี แล้วไปติดอยู่เพียง แคเปลือก กะพี้ของความหมายดังกล่าว เมื่อรูปแบบการเสพสิ่งเสพติดมีเปลี่ยนแปลง ไปตามยุคสมัยและวัฒนธรรม อาทิ มีการเสพ ยาบ้าก็ดี เฮโรอีนก็ดี ยาไอ้ก็ดี ฯลฯ ซึ่งถึงแม้สิ่งเหล่านี้จะไม่ใช้สุราเมรัยที่มีแอลกอฮอล์ผสม แต่ก็ เป็น สิ่งเสพติด ที่ก่อให้เกิดความ

ประมาทมัวเมา และทำให้ขาดสติสัมปชัญญะ เช่นเดียวกับการเสพสุรา

ในกรณีเช่นนี้ ถ้าบุคคลผู้นั้นหลงเข้าใจว่าการเสพยาเสพติดดังกล่าวไม่ใช่การกระทำผิดศีลข้อ ๕ หรือผิดหลัก ศาสนธรรม ข้อใด (เนื่องจากไม่ใช่การเสพสุราเมรัย) ก็จะไม่สามารถใช้พลังแห่งพันธะทางจริยธรรมของศาสนา นั้นๆ มาช่วยแก้ปัญหา การเสพยาเสพติด เป็นต้น

แต่ถ้าสามารถตีความให้เข้าถึงแก่นสารของหลักศาสนธรรมนั้นๆ จนตระหนักรู้ว่าการเสพยาเสพติด ไม่ว่าจะ เป็น รูปแบบ ใหม่ๆ อย่างไรก็ตาม คือการกระทำผิดบัพัญญูติทางศาสนาเช่นกัน โดยถ้าสามารถตั้ง "สัจจะ" เลิกละ การเสพ ยาเสพติดเป็นผลสำเร็จ ก็จะได้รับสิ่งตอบแทนจากการปฏิบัติตามหลักคำสอน ของ ศาสดาดังกล่าว ภายใต้พันธะสัญญา ของศาสนานั้นๆ (อาทิ ตายแล้วจะได้ไปสวรรค์โดยไม่ต้องตกนรก หรือเกิด มาชาติหน้า จะได้มีชีวิต ที่สุขสบายกว่าชาตินี้ หรือจะได้รับ รางวัลบางอย่าง จากพระเจ้า เป็นต้น) เมื่อเป็น เช่นนี้ก็เกิดแรงจูงใจ ที่จะประพฤติปฏิบัติตาม "สัจจะ" ดังกล่าวอย่างจริงจังมากขึ้น

ในทางตรงกันข้าม หากบุคคลผู้นั้นไม่ศรัทธาในศาสนา (หรือไม่สามารถเชื่อมโยง "สัจจะ" ที่ตนตั้งใจจะ ประพฤติ ปฏิบัติ เข้ากับ พันธะทางจริยธรรมของหลักศาสนา) เช่น เชื่อว่าชีวิตนี้ตายแล้วสูญ ความสืบต่อของ ผลแห่งการกระทำ ในชีวิตนี้ ไปสู่โลกหน้า ไม่มี คำสอนทางศาสนาเป็นเรื่องไม่มีผลจริง พระเจ้าไม่มี นรกสวรรค์ ไม่มี กรรมดีกรรมชั่วไม่มี ฯลฯ ขณะที่การเสพยาเสพติดก็ให้ความสุขแก่ชีวิตในปัจจุบันนี้อยู่แล้ว ฉะนั้นจะเลิก เสพยาเสพติดให้ทุกข์ทรมาน (จากการ อดยา) เพื่ออะไร เพราะเมื่อชีวิตตายแล้วขาดสูญ การตัดดวงแสวงหา ความสุขให้มากที่สุด ในขณะที่ปัจจุบัน ก็คือกำไร ของชีวิตแล้ว ผลที่สุดพลังจูงใจที่จะให้เกิดการตั้ง "สัจจะ" เพื่อ

² <http://www.raja.co.th/show.php?id=519>, วันที่ 26 กันยายน 2555

เลิกยาเสพติดก็จะน้อย เนื่องจาก ไม่มีพันธะ ทางจริยธรรม ที่ช่วยอธิบายเชื่อมโยงให้เห็นคุณค่าของการเลิกยาเสพติด หรือเห็นโทษภัย ของการเสพยาเสพติด ในภาพรวมระยะยาวของชีวิตรองรับ เป็นต้น

การตั้งจิตอธิษฐาน

การอธิษฐานเป็นการแสดงความมุ่งมั่นปรารถนาที่จะให้บรรลุผลอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยผู้คนจำนวนไม่น้อย มักจะเข้าใจว่า การอธิษฐานก็คือ การขอให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ หรืออำนาจพิเศษ เหนือธรรมชาติบางอย่าง (โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ที่อยู่ใต้นิเวศธรรมของลัทธิความเชื่อหรือศาสนาที่ตนเคารพนับถือ) ได้ช่วยดลบันดาลให้ตนประสบ ผลสำเร็จ ในสิ่งที่มุ่งหมายนั้นๆ เช่น การอธิษฐานต่อรูปเคารพของเทพองค์ต่างๆ บ้าง ต่อพระพุทธรูปบ้างต่อพระเจดีย์บ้าง ต่อพระบรมสารีริกธาตุบ้าง ต่อ พระพรหมเอราวัณบ้าง ต่อพระบรมรูปทรงม้ารัชกาลที่ ๕ บ้าง ฯลฯ เพื่อขอให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ตนเคารพบูชา นั้น ใช้พลัง อำนาจเหนือธรรมชาติมาช่วยดลบันดาลให้สิ่งที่ตนตั้งจิตอธิษฐาน ประสบผลสำเร็จตามที่ขอ เป็นต้น

การอธิษฐานแบบนี้มักจะถูกเชื่อมโยงกับการประกอบพิธีกรรมบางอย่างเพื่อเป็นเครื่องมือติดต่อกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ตน เคารพบูชา ได้ช่วยเมตตา ดลบันดาลให้ความมุ่งหมายของตน บรรลุผล สมปรารถนา อาทิ จุดธูปเทียนบูชาบ้าง กราบไหว้บ้าง สวดมนต์บ้าง นั่งสมาธิภาวนาบ้าง ฯลฯ ควบคู่ไปกับการตั้งจิตอธิษฐาน ขอในสิ่งที่ตนปรารถนานั้นๆ

บางครั้งก็มีการบนบานศาลกล่าวประกอบคำอธิษฐานด้วย เสมือนเป็นสัญญาข้อแลกเปลี่ยนที่กระทำกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ดังกล่าวว่า หากสิ่งศักดิ์สิทธิ์นั้น ได้ช่วยดลบันดาล ให้ตนบรรลุผล ตามที่อธิษฐาน ขอไว้แล้ว ตนจะกระทำอะไร เป็นการตอบแทนบ้าง ฯลฯ

การอธิษฐานในความหมายแบบนี้อาจจะช่วยให้กำลังใจ และเป็นกลไกป้องกันตนเองของจิต (defiance mechanism) แบบหนึ่ง ที่ช่วยลดความเครียด ความทุกข์กังวลลงได้บ้าง แต่ยังไม่มียานิสงสอะไรมากนัก ต่อการช่วยแก้ปัญหา และ ยกย่องคุณธรรมของชีวิต ให้เจริญงอกงามยิ่งๆ ขึ้น ขณะที่ถ้าใช้ปัญญาวิเคราะห์ให้เห็นถึงเหตุผลฐานแท้จริงของปัญหานั้นๆ ที่บีบคั้นชีวิตให้เป็นทุกข์ แล้วกำหนดเป็น "สัจจะ" ที่จะประพฤติปฏิบัติ เพื่อแก้ไขเหตุผลฐานดังกล่าวอย่างใดอย่างหนึ่ง ภายใต้อุปนิสัยที่เหมาะสมกับกับองค์ประกอบต่างๆ ตามลำดับขั้นตอน และตามกำลังที่ตน จะพึงประพฤติปฏิบัติได้ (ตั้งกระบวนการวิเคราะห์ และ ปฏิบัติ ตามพระบรมราโชวาท เรื่องคุณธรรม ๔ ประการ ที่ได้กล่าวมาแต่แรก) การตั้งจิตอธิษฐาน เพื่อขอให้สิ่ง ศักดิ์สิทธิ์ ในวัฒนธรรมของศาสนาหรือลัทธิความเชื่อที่ตนเคารพบูชา ช่วยบันดาลให้ตนมีพลัง ที่จะสามารถประพฤติ ปฏิบัติตาม "สัจจะ" ที่ตั้งใจไว้ ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย การอธิษฐานแบบนี้ จะให้อานิสงส์ในการช่วยแก้ปัญหา และ ยกย่องคุณธรรมของชีวิต ให้สูงขึ้น เหนือกว่าการอธิษฐาน ที่เป็นการ "อ่อนวอนขอ" แบบแรกมากมาย ตัวอย่างเช่น คนที่มีลูกติดยาเสพติด ถ้าคนผู้นั้นสวดมนต์อธิษฐานขอให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ หรือ "พระเจ้า" ได้ช่วยลูกของตน ให้พ้นจากการเป็นทาสของยาเสพติด ซึ่งโดยปกติการอธิษฐาน

ขอให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ตนเคารพบูชาช่วยเหลืออะไร เราก็มักจะต้อง ประพฤติตัว ให้สอดคล้องกับ ความต้องการ ของ "สิ่งศักดิ์สิทธิ์" ดังกล่าว ตามลัทธิความเชื่อนั้นๆ อยู่แล้ว³

การไม่ทำความชั่ว ประกอบด้วย

1.เบญจศีล เป็นหลักธรรมพื้นฐานที่นักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธต้องเรียนในทุกระดับชั้น จุดมุ่งหมาย สำคัญอยู่ที่เมื่อนักเรียนเรียนแล้ว นำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

ศีลข้อที่หนึ่ง : ให้ละเว้นจากการฆ่าสัตว์ ปาณาติปาตา เวรมณี สิกขาป ทัง สมาธิยามิ

สัตว์ในที่นี้ หมายถึง สัตว์ทุกชนิด ตั้งแต่ขนาดเล็ก เช่นมด ยุง จนถึงสัตว์ใหญ่ เช่น ช้าง ม้า วัว ควาย รวมถึงคนด้วย ที่พระพุทธองค์ทรง บัญญัติศีลข้อหนึ่ง เพราะพระองค์หยั่งรู้ว่าสิ่งมีชีวิตทุกชีวิตย่อมรักชีวิต และมีความกลัวตายเหมือนกันหมด ดังนั้นจึงไม่ควรฆ่าสัตว์หรือ เบียดเบียนสัตว์ต่างๆ ให้ได้รับความเจ็บปวดทรมาน

การฝึกศีลข้อที่หนึ่งมีองค์ประกอบห้าข้อ ดังนี้

1. สัตว์มีชีวิต
2. รู้ว่าสัตว์นั้นมีชีวิต
3. มีความตั้งใจที่จะฆ่า
4. ลงมือฆ่า
5. สัตว์ได้ตายลง

ศีลข้อที่สอง : อทินนาทานา เวรมณี สิกขาปทัง สมาธิยามิ

ศีลข้อที่สอง ให้ละเว้นจากการเอาของที่เขาไม่ได้ให้ เว้นจากการลักโก่ง ละเมิดกรรมสิทธิ์ ทำลาย สินทรัพย์สิน สิ่งของของใคร เจ้าของย่อมมีความรักหวงแหน ทุกคนจึงไม่ควรลักขโมยหรือหยิบฉวยสิ่งของๆ ผู้อื่นมาเป็นของตน สำหรับผู้ที่ฝึกศีลข้อสองไม่ได้เป็นการผิดทางธรรมเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการผิดทางโลก ด้วย เพราะมีกฎหมายบังคับไว้ ไม่ให้มีการลักขโมย การละเมิดสิทธิ หรือแม้แต่การทำลายทรัพย์สินของผู้อื่นให้ เสียหาย ถ้าใครฝ่าฝืนจะต้องถูกลงโทษตามกฎหมายด้วย

การฝึกศีลข้อสองมีองค์ประกอบดังนี้

1. เป็นสิ่งของที่เจ้าของหวงแหน
2. รู้เลยว่าสิ่งของนี้เป็นสิ่งที่เจ้าของหวงแหน
3. มีจิตคิดจะขโมย
4. พยายาม ขโมย
5. ได้สิ่งของนั้นมาด้วยการขโมย

ศีลข้อสาม: กามะสุ มิจฉาจรา เวรมณี สิกขาปทัง สมาธิยามิ

ศีลข้อที่สาม ให้ละเว้นจากการประพฤติดีกาม ละเว้นจากการล่วงละเมิดสิ่งที่ผู้อื่นรักใคร่หวงแหน การประพฤติดีกาม เช่น การล่วงละเมิดทางเพศบุตร ภรรยาของผู้อื่น ประพฤติผิดทางชู้สาว หรือการแย่ง แพนหรือคู่รักของผู้อื่น ทำให้เกิดความโกรธแค้นกันมากที่สุด และเป็นเหตุให้เกิดการทำร้ายหรือฆ่าฟันกันตาย เป็นจำนวนมาก

ดังนั้นทุกคนจึงไม่ควรประพฤติกาม นอกจากนี้โทษแห่งการมากฝัวมกเมียม อาจทำให้เป็นสาเหตุให้ เกิดโรคร้ายได้ เช่น โรคเอดส์ กามโรค

³ <http://www.asoke.info/09Communication/DharmaPublicize/Kid/k183/068.html>,วันที่ 26 กันยายน 2555

ศีลข้อที่สี่ : มุสาวาทา เวมณิ ลิกขาปทัง สมာทียามิ

ศีลข้อที่สี่ ให้ละเว้นจากการพูดเท็จ โกหก หลอกลวง ซึ่งเป็นการพูดให้คลาดเคลื่อนจากความจริง การกล่าวหลอกลวง เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการแตกแยกในหมู่คณะ เพราะเมื่อกล่าวเท็จจะทำให้ไม่ได้รับความเชื่อถือจากบุคคลอื่น ทำให้ผู้อื่นรังเกียจว่าเป็นคนไม่จริงใจต่อใคร เชื่อถือไม่ได้ ไม่มีใครอยากคบหาสมาคมด้วย สุดท้ายจะกลายเป็นคนไม่มีเพื่อน ดังนั้น จึงไม่ควรพูดโกหก ถึงแม้จะทำความผิดเมื่อถูกถามก็ต้องยอมรับความจริงว่าทำ แม้ถูกลงโทษก็ดีกว่าการโกหกซ้ำไปอีก ซึ่งกลายเป็นการกระทำความผิดซ้ำซ้อนกัน

ศีลข้อที่ห้า : สุราเมรยมัชชปมาทัฏฐานา เวมณิ ลิกขาปทัง สมာทียามิ

ศีลข้อที่ห้า ให้ละเว้นจากการดื่มน้ำเมา คือสุราและเมรัย อันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท เว้นจากสิ่งเสพติด สุราหมายถึง น้ำเมาที่กลั่นแล้ว หรือเหล้าในตัวเอง ส่วนเมรัยคือ น้ำเมาที่ยังไม่ได้กลั่น เช่น สาโท อุ กระจ่าง เปียร์ สำหรับสารเสพติด หมายถึง สิ่งที่มีเมื่อเสพเข้าไปแล้ว ก็อยากเสพอีก และเมื่อไม่ได้เสพจะมีผลต่อร่างกายที่พระพุทธร่องทรงบัญญัติศีลข้อห้า เนื่องจาก สิ่งมีนเมาเหล่านี้เมื่อดื่มหรือเสพเข้าไปแล้ว จะทำให้มีเมามา ขาดสติ ซึ่งเป็นที่ตั้งของความประมาท เมื่อคนเราขาดสติแล้ว ก็จะขาดความยับยั้งชั่งใจ สามารถทำความชั่วได้ง่ายขึ้น เช่นอุบัติเหตุทางท้องถนนเกิดจากการดื่มสุรามากมาย ดังนั้น ในช่วงเทศกาลต่างๆ หลากหลายหน่วยงานจึงออกมารณรงค์ เรื่อง เมาไม่ขับ

อบายมุข

อบายมุข แปลว่าทางเสื่อม หมายถึง ช่องทางหรือหนทางที่นำไปสู่ความเสื่อมเสีย ซึ่งมี 4 ประการคือ

1. **เป็นนักเลงหญิง** หมายถึง การชอบเที่ยวผู้หญิง ชอบเที่ยวกลางคืน มีความมกมากทางกามมารมรด คบชู้ ผลเสียจากการประพฤติเช่นนี้ คือ ทำให้เกิดความเสียหายในหน้าที่การงาน เกิดความแตกร้างในครอบครัว นำโรคร้ายมาสู่ครอบครัว เช่นโรคเอดส์ ทำให้เสียทรัพย์สินเสียทรัพย์สิน และทำให้เกิดความเดือนร้อน

2. **เป็นนักเลงสุรา** หมายถึง การชอบเสพของมึนเมาต่างๆ เช่นสุรา สิ่งเสพติด ซึ่งทำให้เกิดผลเสียต่างๆ เช่น บั่นทอนสุขภาพร่างกาย เสียทรัพย์เกิดการทะเลาะวิวาท เสื่อมเสียเกียรติยศชื่อเสียง ประพฤติตนเป็นที่น่าอับอายและทำให้เสียสติปัญญาเสื่อมถอยลง

3. **เป็นนักเลงการพนัน** หมายถึง การชอบเล่นเสี่ยงโชคต่างๆ เช่นการเล่นหวย เล่นไพ่ ชนไก่ ปลา กัดแทงม้า เป็นต้น ซึ่งทำให้เกิดผลเสียคือต้นเหตุแห่งการทะเลาะวิวาทฉ้อโกง ไม่มีใครเชื่อถือหรือเลือกเป็นคู่ครอง และทำให้สูญเสียทรัพย์สินเงินทอง จนหมดเนื้อหมดตัวได้

4. **คบคนชั่วเป็นมิตร** หมายถึง การคบคนชั่ว คนชั่วคือ คนที่ชอบประพฤติในอบายมุขทุกอย่างที่กล่าวมาแล้ว การคบคนชั่ว คือ การทำงานด้วยการกินนอนเที่ยวร่วมกันบ่อยๆ ก็เริ่มนิยมยินดีไปกับพฤติกรรมของเขา และเกิดความเสียหายต่างๆตามๆ เช่นการคบคนที่เป็นนักเลงสุรา นักเลงการพนัน ก็ย่อมจะพาไปสู่ความเสื่อมเสีย การเลือกคบมิตรจึงควรเลือกคบคนดีเพราะคนดีย่อมแนะนำให้เรารู้ทางที่ดี และคอยตักเตือนเราไม่ให้ทำในสิ่งที่ไม่ดี⁴

⁴ http://www.trueplookpanya.com/true/knowledge_detail.php?mul_content_id=2421,
วันที่ 26 กันยายน 2555

สรุป

หากเราย้อนกลับไปดูว่าสถาบันต่างๆ ในสังคมไทย โดยเฉพาะสถาบันทางสังคมในระดับรากหญ้า ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันชุมชน สถาบันโรงเรียน สถาบันศาสนา ได้ทำบทบาทหน้าที่ของตนครบถ้วน สมบูรณ์แล้วหรือยัง หากยังไม่ทำจงเริ่มต้นทำบทบาทหน้าที่ตั้งแต่วันนี้ เมื่อสถาบันครอบครัว ชุมชน โรงเรียน ศาสนา ต่างทำหน้าที่บทบาทของตนอย่างครบถ้วนสมบูรณ์และเข้มแข็ง และเมื่อชุมชนหลายๆ ชุมชนมีความเข้มแข็ง โดยการขยายเครือข่ายเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ เวลานั้นแหละสังคมไทยจึงจะปลอดภัย ยาเสพติด ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาระดับชาติ ดังนั้นการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจึงมีใช้หน้าที่ของใครคนใดคนหนึ่ง หรือองค์การใดองค์การหนึ่ง แต่หากเป็นหน้าที่ของทุกคนในชาติที่จะต้องร่วมมือ ร่วมใจกันป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยมีเป้าหมายร่วมกัน คือ การขจัดยาเสพติดให้หมดไปจากแผ่นดินไทยก่อนที่ชาติไทยจะตกเป็นทาสของ “ยาเสพติด”

เราทุกคนต้องร่วมกันขจัดปัญหานี้ด้วยหัวใจอันเป็นหนึ่งเดียวนั้นคือหัวใจแห่งธรรมะ นำเอาหลักธรรมที่กล่าวมาข้างต้น ไปประพฤติปฏิบัติหรือขยายต่อเพื่อสร้างความเข้มแข็งในชุมชน สังคม ประเทศชาติ บนโลกใบนี้ พัฒนากาย อารมณ์ สังคม ปัญญา ตามที่มนุษย์โลกกำลังโหยหา